

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Anden Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 10. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1836_518A_2-txt-shoot-idm945.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Først naar vi saaledes skarpt adskille det *Uforligelige*, som det i Følelsens Tid adskildte sig selv, og atter samle det *Eensartede*, som det ligeledes i Forestillingen om *Christus-Riget* samlede sig selv, først da faae vi en rigtig Forestilling om Slægtens Middel-Alder, og lære at vurdere Følelsens Forhold til det Øvrige i Mennesket, hverken blot efter dens Himmelske Fylde i den ældste Christenhed, eller efter dens aandige Kraftløshed og dyriske Nedrighed i det udartede Pavedom, men efter *hele* sin store Virksomhed giennem *femten Aarhundreder*. Fra dette Stade indsee vi ogsaa let, at den *Papistiske Grille* at ville vedligeholde Middel-Alderen eller føre den tilbage, og det *Rationalistiske Uvæsen*, som protesterer mod Middel-Alderen, vilde om det var mueligt, udslette den af Slægtens Levnets-Løb, og fnyser over enhver Begeistring for den, at de er *lige aandløse*, skiøndt ingenlunde lige oprørende. De forholde sig nemlig til hinanden, som Jøderne efter Jerusalems Forstyrrelse til *Tyrannerne* paa *Roms Throne*: thi af en naturlig, skiøndt sygelig Følsomhed holdt Hine fast paa Skyggen af den forsvundne Phantasi-Verden, medens disse i unaturlig Hovmod stræbde at udslette hvert levende Spor af den og gjøre sig selv til de eneste Guder. Uagtet vi derfor ligesaa alvorlig maae protestere imod *virkelig* at gaae tilbage til Middel-Alderen, som mod at gaae i vor Moder igien, da Livet, som er os kiærest, derved nødvendig gik i Løbet, saa er dog den *historisk-poetiske* Tilbage-Gang til Middel-Alderen, med virkelig Begeistring for den, os endnu mere uundværlig end det levende Minde af vor kiødelige Moder; thi det gaaer med alt Aandeligt, som med Guddommen, der maa *elskes* for at *kiendes* og forstaaes, og det er den videnskabelige Menneske-Slægt ligesaa nødvendigt at kiende og forstaae *sin* Middel-Alder, som det er Enhver af os nødvendigt at være sig sit forrige Liv bevidst, naar vi sømmelig skal fortsætte og fuldende det.